

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.IV.10.006/2025/9.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina előadó bíró
Dr. Dzsula Marianna bíró
Dr. Pataki Árpád bíró
Véghe dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

név (cím)

A felperes képviselője:

Dr. Császi Ügyvédi Iroda (cím1, ügyintéző: dr. Császi Zsüliet ügyvéd)

Az alperes:

név1 (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Halászi Ügyvédi Iroda (cím3, ügyintéző: dr. Halásziné dr. Sós Gabriella Mónika ügyvéd)

A per tárgya:

Sérelemdíj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.153/2024/9.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 26.M.70.335/2022/50.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.153/2024/9. számú ítéletét a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 53.975 (ötvenháromezer-kilencszázhetvenöt) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a 170.000 (százhetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 1987. óta dolgozott a települési intézményben pedagógusként. Az iskola két feladatellátási helyen működött, a felperes az cím4i tagintézményben végezte feladatait, a 2019/2020-as tanévben az úgynevezett megnevezés-s tagozaton a sajátos nevelési igényű csoportok egyikének osztályfőnöke volt.

[2] A 2020/2021-es tanév elejére, azaz 2020 szeptemberében az megnevezés-s tagozat létszáma négy évfolyamon összeségében 11 főre csökkent. Az intézményvezetés döntése értelmében a felperes osztálya került szétosztásra és a másik két osztályfőnök, név2 és név3 maradtak az osztályfőnökök, míg a felperesre más feladatokat kívánt bízni az iskolavezetés. A munkáltató döntéséről az édesanyja ápolása miatt távollévő felperest a 2020. augusztusi tanévnyitó értekezlet előtt telefonon tájékoztatták. A felperes az értekezleten magyarázatot, indokolást kért arra, hogy miért őt kívánja az igazgató áthelyezni, és nem fogadta el a változtatásra vonatkozó döntést.

[3] A felperes azt követően, hogy értesült arról, hogy az cím4 helyett a cím5i épületben fogják foglalkoztatni, augusztus végén elkérte a kulcsot az cím4i tanterméhez azért, hogy elpakolja a személyes tárgyait. Az épület gondnoka minderről tájékoztatta az igazgatót. Az iskola vezetése ezt követően szembesült azzal, hogy a felperes mégsem pakolt ki a tanteremből, ott maradtak az évek során összegyűlt tansegédletei, jelentős mennyiségű saját tárgyai, valamint több tucat telefonkönyv, kutyatáp és egyébek. A tanév kezdetén az osztályteremben az ott uralkodó állapotok miatt a tanítást nem lehetett megkezdeni, így név4 osztálya a könyvtárban kapott elhelyezést.

[4] Az őszi szünetet megelőzően név5 intézményvezető utasította a gondnokot a tanterem kipakolására és arra, hogy tegye el a felperes dolgait egy szertárba és egy szekrénybe, amit aztán a folyósón, ajtóval a falnak fordítva helyeztek el. A tantermet ezt követően kifestették és az őszi szünet után a tanulók rendelkezésére bocsátották.

[5] 2020 augusztusában a felperest édesanyja halála és a munkahelyi változások annyira megviselték, hogy 2020. szeptember 2-től betegállományba – rövidebb időre kórházba is – került, ezt követően már nem is tért vissza a munkába, hanem folyamatos hosszabbításokkal

táppénzen volt. A felperes a tantermének kipakolásáról utólag, keresőképtelensége idején név6 kolléganőjétől értesült.

[6] A felperes annak kivizsgálása érdekében, hogy az intézményvezetés jogszerű és szakmailag megalapozott döntést hozott-e a változtatásokat illetően, 2020. szeptemberében személyes meghallgatást kért az alperestől, amelyre 2020. szeptember 16-án került sor. 2020. október 14-én a felperes e-mailt írt az Emberi Erőforrások Minisztériumának (a továbbiakban: EMMI), továbbra is sérelmezve az intézményvezető döntését. A felperes panaszbejelentése nyomán vizsgálat indult, amit az EMMI a Klebelsberg Központ útján folytatott le, a tankerület pedig jelentést kért az iskolavezetéstől a döntés szakmai indokairól.

[7] név5 intézményvezető az alperes igazgatójához, név7hoz címzett, 2020. szeptember 21-én kelt levelében részletesen ismertette a döntéshez vezető okokat, egyben a felperes magatartásával kapcsolatban negatív véleményének adott hangot. Levelében azt írta, hogy a felperes „pedagógushoz méltatlan magatartásával nagyon nehéz helyzetbe hozta az intézményt és diákjait, valamint felesleges terhet rótt az amúgy is terhelt kollégákra”. név5 ezt követően név8nak írt levelében a felperes cím5ba történő áthelyezésének indokait ismertetve olyan személyes jellegű megjegyzéseket rögzített, miszerint „a kolléganő nem akarja megérteni” (az indokokat), illetve, hogy „önös érdek vezette, pedagógushoz nem méltó módon járt el”. A 2020. november 3-án kelt levél utolsó oldalán olyan kijelentést tett, hogy „az új drámatantárgy el sem indulhatott rendesen egy felelőtlen pedagógus miatt”, valamint „Vannak, akik szolgálatként, hivatásukként tekintik a pedagógus szakmát és nem az önös, egyéni érdekeiket tartják szem előtt. Úgy tűnik névnek is ebben a pedagógushiányos helyzetben ez a szokatlan.”. A felperessel 2020. december 16-án a tankerület képviselői egyeztettek, amely a kialakult helyzetet érintően eredményre nem vezetett. A felperes ekkor a nála lévő kinevezésmódosításra azt rögzítette, hogy nem fogadja el.

[8] Ilyen előzmények után a felperes 2021. január 5-én rendkívüli lemondást közölt az alperessel. 2021. január 18-án az alperes igazgatója levelében tájékoztatta a felperest, hogy az indokokat nem fogadja el, ezért a felperes keresettel élt a rendkívüli lemondásra alapított jogkövetkezmények iránt.

[9] A felperes távollétében a keresőképtelenség idején, majd a rendkívüli lemondást követően tartott tantestületi értekezleteken név5 iskolaigazgató több alkalommal beszámolt a tantestület előtt a felperes által indított perről, öt negatív előjellel emlegette, mondván, hogy „nem szeretne még egy név-ügyet”.

[10] A 2022/2023-as tanévben az iskolaigazgatói pályázattal kapcsolatosan a tantestület tagjai által feltett kérdésre név5 intézményvezető azt a tájékoztatást adta, hogy a pályázatra ketten jelentkeztek, név9 igazgató-helyettes, illetve egy másik pályázó, aki nem rég jött ki a pszichiátriáról, utalva ezzel a felperes személyére. Ezen túlmenően az iskolaigazgató többször bosszúságát fejezte ki a nevelőtestület tagjai előtt, hogy még mindig név ügyében kell eljárnia. Egy alkalommal a felperes kollégáinak azon kérdésére, hogy már vége van-e a munkájának, ingerült hangon azt közölte, hogy: „nem, csak név ügyében kell mennem a tankerülethez”.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[11] A felperes az alperes vele szemben tanúsított eljárását és kijelentéseit sérelmezve keresetében emberi méltóságának, jó hírnevének becsületének és magánélethez való jogának megsértése miatt 3 millió forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[12] Az alperes az írásbeli ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első-és másodfokú bíróság ítélete

[13] A Budapest Környéki Törvényszék a 26.M.70.335/2022/50. számú – 55. sorszám alatt kijavított – ítéletével kötelezte az alperest 300 000 forint sérelemdíj megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest 826 836 forint perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a 902 105 forint eljárási illeték és az állam által előlegezett 47 900 forint tanúk útiköltsége a Magyar Állam terhén marad. Megállapította, hogy a pártfogó ügyvéd díját a felperes köteles megfizetni.

[14] Az elsőfokú bíróság döntését a Magyarország Alaptörvényének II., VI., és IX. cikkére, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 2. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 9. § (1) és (2) bekezdésére, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) – (3) bekezdésére, 2:43. §-ára, 2:45. § (1) és (2) bekezdésére, 2:46. § (1) és (2) bekezdésére alapította.

[15] Rögzítette, hogy a felperes a perbe vitt jogát a perfelvétel lezárásakor az emberi méltósága, szakmai becsülete sérelmére, megalázó bánásmódra alapozta, amikor összességében azt állította, hogy az iskolaigazgató a kifogásolt magatartásaival, szóbeli és írásbeli megnyilvánulásaival a személyét megalázta, lejáratva a kollégái és a tankerület, mint felettes szerv előtt.

[16] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes állításával szemben az intézményvezető nem tanúsított önkényeskedő, a felperes megalázását célzó vagy azt eredményező magatartást, amikor a felperes által a tantermében hagyott dolgainak kipakolására utasította a gondnokot. Minderre az intézmény működése céljából volt szükség a felperes hosszú keresőképtelenségére tekintettel.

[17] Nem találta bizonyítottnak a felperes azon állítását, hogy név5 intézményvezető őt „idegbeteg”, „ideggyenge” jelzővel illette. A bizonyítási eljárás során az intézményvezető azt ismerte el, hogy a felperest illetően a pszichiátriai kezelésére tett utalást a tantestületi értekezleten az igazgatói állaspályázat említése során, vagyis a felperes személyét indokolatlanul sértő, megalázó megjegyzés összekapcsolásra került az intézményvezetői állaspályázatával. Az igazgató ennek során negatív kontextusba helyezte a felperest, utalva korábbi egészségi állapotára, amellyel azt az értékítéletet tette nyilvánvalóvá a hallgatóság számára, hogy őt nem tartja alkalmasnak erre a pozícióra.

[18] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem találta megalapozottnak azt a felperesi hivatkozást, hogy az intézményvezető három évig valamennyi nevelőtestületi értekezleten negatív értelemben emlegette. Értékelte, hogy a felperes közvetlen felettesének utasítását megszegte, amikor nem volt hajlandó ellátni a részére kijelölt feladatot, ezt követően jogviszonyát megszüntette és pert indított a munkáltatójával szemben. Ennek kapcsán az intézmény vezetése és a felperes között konfliktushelyzet alakult ki és ez adott okot az intézményvezető rosszzallásának kifejezésére, amely ugyanakkor a felperes alkotmányos jogait nem sértette.

[19] Nem találta a sérelemdíj fizetését megalapozó körülménynek azt a felperesi érvelést sem, hogy a folyosón két kolléganőjével történt beszélgetése során az igazgató szóvá tette, hogy az adott konfliktushelyzetben már mindenkivel megbeszélte a problémát, csak vele nem.

A felperes ezzel összefüggésben tett azon állítását, hogy az igazgató e beszélgetés során kiabált, a jelenlévő név10 tanú nem igazolta.

[20] Azt az igazgató által kérdésre adott megnyilvánulást, hogy a „már megint a név ügyében kell mennem” szintén nem találta személyiségi jogot sértőnek. Azt az igazgató perrel kapcsolatos bosszankodásának tudta be.

[21] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes állításával szemben az iskolaigazgató által írt két levél tartalma szintén nem alapozta meg a sérelemdíj iránti igényt. A 2020. szeptember 21-én kelt, név7hoz címzett levélben az igazgató a felperes magatartását pedagógushoz méltatlannak nevezte, ugyanakkor ez a kijelentés a véleménynyilvánítás alkotmányos korlátait nem lépte túl. A felperes magatartására nézve az igazgató ugyan negatív értékítéletet fogalmazott meg, de az kifejezőmódjában nem volt indokolatlanul sértő, megalázó és a felperes szakmai jóhírnevét sem sértette meg. E körben utalt a Kúria BH2022. 107. számon közzétett eseti döntésében foglaltakra.

[22] A tankerülethez írt második levéllel összefüggésben a felperes azt kifogásolta, hogy az igazgató megfogalmazása szerint nem szeretné megérteni a felperes a szituációt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a vitatott mondat nyelvtani és szövegkörnyezettel összhangban történő értelmezésével sem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy mindezzel az igazgató a felperes szellemi képességét vonta kétségbe, kizárólag arra utalt a véleménynyilvánítása során, hogy a felperes dacolt az ő döntésével. Mindez pedig nem tekinthető indokolatlanul sértőnek és megalázónak sem.

[23] Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak a magánélethez való jog sérelmét sem, mivel a felperes a perben nem bizonyította, hogy a szülőkkel mit közölt név5 igazgató, a felperes pedig nem tett bizonyítási indítványt az érintett szülők tanúkénti meghallgatására.

[24] A sérelemdíj mértékének meghatározásánál azt értékelte, hogy a jogsértés egyszeri alkalommal volt megállapítható, az pedig nem volt olyan hatással a felperes megítélésére, ami hátrányos lett volna számára, ezért az alperest 300 000 forint megfizetésére kötelezte. A sérelemdíj mértékét csökkentő körülményként vette figyelembe, hogy a felperes nem bizonyította, hogy szóbeszéd tárgyává vált személye és a közösségben átvették negatív megítélését, éppen ettől ellentéteset állítottak nagy számban a tanúk, amikor többen is kifejezték, inkább az igazgatóval nem szimpatizáltak ebben az ügyben. A tanúmeghallgatások során is nyilvánvalóvá vált, hogy kik azok a tanúk, akik a felperessel baráti jellegű, szorosabb kapcsolatot ápolnak és ezen személyek sem támasztották alá, hogy negatív szóbeszéd kezdődött a felperessel szemben.

[25] A felperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2.Mf.31.153/2024/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest 42 500 forint + áfa másodfokú perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a le nem rótt 136 000 forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli. Rögzítette tovább, hogy a felperes a másodfokú eljárásban 100%-ban pervesztes lett, pártfogó ügyvédjének díját a felperes viseli.

[26] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értékelte és a jogszabályoknak megfelelő döntést hozott.

[27] A fellebbezésre reagálva rámutatott arra, hogy - az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint - az emberi méltóság megsértése a felperes személyiségének lényegét érintő jogellenes, érdemi behatást jelent. A szubjektíven megélt negatív érzés vagy valamilyen negatív eredmény önmagában nem teszi személyiségi jogi jogsértéssé a megfogalmazott negatív véleményeket. A felperes által előadott sérelmeket ennek figyelembevételével kellett vizsgálni.

[28] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy név⁵ kijelentése, amely szerint a felperes „most jött ki a pszichiátriáról” túlmutatott az intézményvezető véleménynyilvánítási jogának szabad gyakorlásához fűződő jogán, indokolatlanul becsmérő értékitéletet tartalmazott és a közvélekedésben elfogadott értékitélet logikájával szemben megalázó kijelentésnek minősült a felperesre nézve. Mindez az intézményvezetői állaspályázattal kapcsolatos kérdésre adott válaszként hangzott el, ezzel megvalósult az emberi méltóság megsértése.

[29] A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor az elsőfokú bíróság azt is helytállóan állapította meg, hogy a bizonyítási eljárás adatai nem támasztották alá a felperes azon állítását, hogy az igazgató három éven át folyamatosan negatív értelemben a felperes személyét sértő kijelentéseket tett és ezzel emberi méltóságát folyamatosan megsértette. A tanúvallomások szerint az igazgató a felperesről több alkalommal említette meg, hogy ügyében a tankerülethez vagy bírósági tárgyalásra kell mennie, azonban a felperes kollégái tisztában voltak az általa indított perrel, amely körülmény önmagában megalapozta, hogy az említett kontextusban időnként felmerült a felperes neve. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a tanúvallomások azt erősítették meg, hogy az igazgató negatívumként élte meg és nehezményezte, hogy időnként meg kell jelennie a bíróság előtt. Rosszallását amiatt is kifejezte, hogy a felperes nem fogadta el a munkakör módosítását, a tanúk pedig a negatív igazgatói megnyilvánulás kapcsán ezt meghaladóan nem tudtak konkrétumot megjelölni.

[30] A jogerős ítélet indokolása szerint mindebből az a következtetés volt levonható, hogy a helyzetből adódó feszültség miatti kijelentések nem lépték át a véleménynyilvánítás szabadságának határait és nem sértették a felperes emberi méltóságát. A fellebbezésben írtakkal szemben az sem nyert igazolást, hogy indokolatlanul bántó és sértő eljárás volt az igazgató részéről az általa használt hangsúly, a gesztusok, az oda nem illő szövegkörnyezet, ilyen helyzetet a perben vizsgált körülmények nem eredményeztek.

[31] A másodfokú bíróság érvelése szerint a tankerülethez írt levelek értékelésekor azok teljes tartalmát, szövegét kell figyelembe venni. Rámutatott arra, hogy a bírói gyakorlat szerint a személyiségi jog megsértésének nem automatikus következménye a sérelemdíj alkalmazása, a felperes lelkiállapotára vonatkozó következtetések levonása olyan alperesi véleménynyilvánítás, következtetés, amely a felperes becsületét nem sérti és nem alkalmas felperes társadalmi megítélésének, szakmai hírnevének hátrányos befolyásolására, kifejezőmódjában nem bántó vagy sértő. Azt, hogy a felperes szakmai hírnevét a kifogásolt két levél nem befolyásolta, alátámasztja az is, hogy az alperes több alkalommal is egyeztetést kezdeményezett a felperessel és a per alatt is azt jelezte, hogy visszavárják a tankerülethez. A levelekben megfogalmazottak a felperes számára lehettek szubjektíve bántó nyilatkozatok, ugyanakkor nem hordoztak semmiféle olyan jelentéstartalmat, amely alapján a felperesről negatív értékitélet kialakításától kellene tartani. A személyeskedést is tartalmazó vélekedés sem sértette a felperes emberi méltóságát, figyelemmel arra, hogy a felperes személyiségének lényegét képező tulajdonságokra nem tér ki és nem tartalmaz rá nézve megalázó megállapítást.

[32] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli esetben az sem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a korábbi intézményvezető az alperesnek amiatt írta meg a per tárgyává tett két levelet, mert a felperes megkereséssel élt az alperes felé a kialakult konfliktushelyzet miatt és megoldás keresése iránt. E levelek megírására a felek között fennálló konfliktushelyzetben került sor, amelyben az alperes többféle megoldást is felajánlott a felperes számára, aki azonban ragaszkodott ahhoz, hogy az általa meghatározott feltételek esetén kíván az iskolában munkát végezni. Nem tekinthető ugyanakkor személyiségi jogot sértő munkáltatói magatartásnak a foglalkoztatási jogviszony alatt a munkával, feladatellátással összefüggő problémák megvitatása, e körben bírálat, vélemény

megfogalmazása a perbeli esetben a munkavállaló valóságos értékeléséhez fűződő érdekét nem sértette. Mindezek alapján a sérelemdíj felemelésére a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem volt jogszerű lehetőség.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[33] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatásával” annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette emberi méltóságát. E jogsértés jogkövetkezményeként 2 000 000 forint sérelemdíj, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[34] Megsértett jogszabályként Magyarország Alaptörvényének II., VI. és IX. cikkét, a Ptk. 2:42. § (1)-(3) bekezdéseit, 2:43. §-át, 2:45. § (1)-(2) bekezdéseit és a 2:46. § (1)-(2) bekezdéseit, továbbá az Mt. 9. § (1)-(2) bekezdéseit és a Pp. 279. § (1) bekezdését jelölte meg.

[35] A felperes álláspontja szerint az alperes alkalmazásában álló igazgató kijelentései és magatartása az emberi méltóságát és ebből fakadóan a becsületét sértették. Az eljáró bíróságok megállapították, hogy az igazgatói pályázat kapcsán elhangzott intézményvezetői kijelentés – „a másik pályázó az, aki most jött ki a pszichiátriáról” – becsületsértő volt, ugyanakkor e körben a bizonyítékokat a Pp. 279. § (1) bekezdésébe ütközően értékelték és a keresetben megjelöltnél alacsonyabb összegű sérelemdíjat ítéltek meg. Hangsúlyozta, hogy a jogsértő kijelentés azon kollégái előtt hangzott el, akiknek eredményes pályázata esetén felettesévé vált volna és azt a látszatot keltette, hogy egy „bolond” is pályázott erre a felelősségteljes posztra, akit nem kell komolyan venni. Az igazgató 2023. áprilisban tett megjegyzése emellett nem is volt helytálló, mivel a felperes 2020. szeptember 4. és 2020. szeptember 10-e között tehát 3 évvel korábban részesült pszichiátriai kezelésben. A kijelentés rendkívül sértő jellegére és arra figyelemmel, hogy egy komoly szakmai pozíció pályázata során nagy nyilvánosság előtt hangzott el és hosszú időre szóbeszéd tárgya lett, a megállapított sérelemdíj összege rendkívül alacsony mértékű.

[36] Téves mérlegelés eredménye az eljárt bíróságok azon következtetése is, amely az igazgató három éven keresztül tanúsított magatartását - a felperest valamennyi tantestületi értekezleten negatív tartalommal történő emlegetését - nem találta sérelemdíjat megalapozó magatartásnak. A perben meghallgatott tanúk megerősítették, hogy az igazgató 2020. augusztus végétől a személye emlegetésével ugyan nem mondott sértő dolgot, de a hanghordozásából, hangsúlyából adódóan ezek egyértelmű negatív tartalommal bírtak, márpedig a negatív felhangú felemletések a társadalom értékítélete alapján indokolatlanul megalázóak és szintén beletartozik az őt folyamatosan érő megalázó bánásmódba.

[37] A felperes álláspontja szerint téves mérlegelés eredménye az is, amikor az igazgató Tankerületnek írt levelei kapcsán a bíróságok nem állapították meg a személyiségi jogainak megsértését. Az igazgató által leírtak ugyanis alkalmasak voltak arra, hogy a felperes kapcsán kialakult társadalmi megítélést – elsősorban szakmai értelemben – kedvezőtlenül befolyásolják, annál is inkább, mert ezek a kijelentések minden alapot nélkülöztek.

[38] Az igazgató a levélben úgy állította be, hogy betegségét csak ürügyül használta és nem volt hajlandó dolgozni, amíg a kérését nem teljesítik. Mindez azonban valótlan és személyére nézve rendkívül sértő állítás volt, amelyet a tanúvallomások is cáfoltak.

[39] Tévesen értékelték a bíróságok sérelemdíjat csökkentő tényezőként annak sikertelen bizonyítását is, hogy személye az alperes magatartása következtében negatív megítélésűvé és szóbeszéd tárgyává vált. Álláspontja szerint evvel szemben a bíróságoknak az alapján kellett volna meghatározniuk a sérelemdíjra való jogosultságot, hogy az igazgató véleménynyilvánításai a felperes társadalmi megítélésének negatív irányba történő befolyásolására alkalmasak voltak-e és erre a válasz, egyértelműen igen.

[40] Kifejtette, hogy a testi vagy lelki értékek hátrányos megváltozása több módon is kifejeződhét és a lelki sérülésekből való felépülés hosszú éveket vehet igénybe. Ilyen sérelmek okozása esetén az eredeti állapotot nem lehet helyreállítani, csupán az okozott sérelem egyfajta orvoslására van lehetőség. A sérelemdíj összegét ezért olyan összegben kell megállapítani, amely alkalmas biztosítani a felperes által elszenvedett hátrányok megfelelő kárpótlását, így a kereseti kérelemben szereplő 2 000 000 forint sérelemdíj alkalmas lehet a következmények enyhítésére.

[41] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását és a felperes felülvizsgálati eljárási költségben történő marasztalását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[42] A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan a következők szerint.

[43] A felülvizsgálat a megelőző eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybe vehető perorvoslat, amelynek kizárólag jogszabálysértésre hivatkozásra alapítottnak van helye. A felülvizsgálat funkciója a kérelmet előterjesztő fél által állított jogsérelem elbírálása és megalapozottsága esetén annak orvoslása. A Kúria kizárólag azt bírálhatja el, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadott okból a megjelölt jogszabályokat megsértette-e a jogerős ítélet.

[44] A Kúria a felülvizsgálat során a Pp. 423. § (1) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát, kivéve, ha az eljárást hivatalból megszüntetik, vagy ha a határozatot hozó bíróság, nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben törvény értelmében kizáró ok áll fenn.

[45] A felülvizsgálati kérelemnek a Pp. 413. § (1) bekezdés a)–e) pontjaiban felsorolt tartalmi kellékekkel kell rendelkeznie. A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a jogszabályhely pontos megnevezése, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokai, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja {Pp. 413. § (1) bekezdés b) pont}. A Pp. 413. § (1) és (2) bekezdése értelmében – miként azokat a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló, a Kúria számos precedens határozatával megerősített (Mfv.IV.10.098/2024.) 1/2016. (II. 15.) PK-vélemény 3.–7. pontja értelmezte és az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak az új Pp. hatályba lépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. Polgári jogegységi határozat szerint az új Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadó – a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ellenkező esetben a tartalmilag

fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával.

[46] A felperes a keresetében az alperes igazgatójának több nyilatkozatát, magatartását sérelmezte: a tanteremben hagyott személyes tárgyai távollétében történő kipakolását, az igazgatói állaspályázat során a tantestületi értekezleten korábbi pszichiátriai kezelésére tett megjegyzését, három éven keresztül személyének negatív tartalmú és gúnyos hangnemű felemlését, az igazgató két kolléganője előtti emelt hangú megjegyzését, az igazgató szülők előtt a felperes magánéletére vonatkozó megjegyzését és a tankerületnek írt levelekben írt sértő megjegyzéseit kifogásolta. Azt állította, hogy a személyét érintő iskolaigazgatói megnyilvánulások az emberi méltóságát, jóhírnevét, becsületét és magánélethez való jogát sértették meg, ezért az alperest 3.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni. A keresetéből nem tűnt ki, hogy melyik sérelmezett tényálláshoz melyik személyiségi jogsértést kapcsolja, illetve ugyanazon tényálláshoz köti-e valamennyi általa megjelölt személyiségi jogsértést. Ez igaz a felülvizsgálati kérelmében foglaltakra is.

[47] Az elsőfokú bíróság az intézményvezető elismerő nyilatkozata alapján megállapította, hogy az iskolaigazgatói pályázat során a felperes korábbi pszichiátriai kezelésére tett megjegyzés megsértette a felperes emberi méltóságát és ezért az alperest 300.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte. A felperes a fellebbezésében a keresetében írt jogsértő magatartásokból már csak az igazgató negatív tartalmú kijelentéseire, a tankerülethez írt levelekben szereplő sértő megjegyzéseire és arra hivatkozott, hogy a megállapított személyiségi jogsértés magasabb összegű sérelemdíj megfizetését indokolta. Felülvizsgálati kérelme a fellebbezéssel azonosan kizárólag ezen alperesi kijelentéseket sérelmezte és a sérelemdíj alacsony összegét panaszolta. Ebből következően már nem képezte a felülvizsgálati eljárás tárgyát a felperes személyes tárgyainak tanteremből történő kipakolása, az igazgató emelt hangon tett megjegyzése és név5 igazgató szülők előtt a felperesre tett megjegyzése sem.

[48] A felperes felülvizsgálati kérelme a megjelölt jogszabálysértések, az előadott érvelés, illetve ezek összefüggésében volt vizsgálható avval, hogy a felperes a felülvizsgálati eljárás során az egyes sérelmezett magatartások, nyilatkozatok esetében a megelőző eljárásban megjelölt személyiségi jogsértés helyett más jogalapot már nem jelölhetett meg. A felülvizsgálati eljárásban a másodfokú bíróság által fellebbezés hiányában nem vizsgált alperesi magatartások és eltérő jogcím vizsgálatára már nem volt jogszabályi lehetőség.

[49] A felperes a jogerős ítéletben helybenhagyott személyiségi jogsértés körében a bíróságok mérlegelését kifogásolta, a megítélt sérelemdíj mértékét illetően ugyanakkor a felülvizsgálati kérelmében kizárólag a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértését jelölte meg, a sérelemdíj összecszerúségét meghatározó Ptk. 2:52. § (3) bekezdésére nem hivatkozott.

[50] A Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. E jogszabályhely megsértésére alapított felülvizsgálati érvelés a felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati jellegéből fakadóan nem vizsgálható, azaz a bíróság mérlegelési körébe tartozó tényállás és a bizonyítékok újabb egybevetésére és értékelésére a felülvizsgálati eljárásban már nincs lehetőség. A Kúria csak azt vizsgálja, hogy az eljáró bíróságok a mérlegelés körébe vont adatok, bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutottak-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre. A bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok ismételt egybevetésére

(ún. felülmérlegelésére) a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. Mindebből következően akkor van helye a bizonyítékok Kúria általi felülmérlegelésének, ha a jogerős ítélet bizonyítékértékelése iratellenes, okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmaz, és a bizonyítékokból csak egyfajta, a jogerős ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. Ennek eredményeként lehetséges a jogerős ítélettel megállapított tényállástól eltérő tények megállapítása. Ha pedig a fél felülvizsgálati kérelmében az érdemi döntés alapjául szolgáló anyagi jogszabály megsértését is állítja, akkor a Kúria a döntéshez szükséges – a felülmérlegelés eredményeként megállapított – tények alapján hozhat új érdemi határozatot a Pp. 424. § (3) bekezdésében foglaltak szerint. Kizárólag eljárási jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria érdemben nem vizsgálhatja a másodfokú bíróság által értelmezett és alkalmazott anyagi jogszabályi rendelkezések megsértését, az azokra alapított érdemi anyagi jogi döntés helyességét (Kúria Gfv.I.30.120/2023/8.). Mindezekre tekintettel a bíróságok által a megsértett személyeségi jog jogkövetkezményeként megállapított sérelemdíj összege a felülvizsgálati eljárásban már nem volt vizsgálható.

[51] Az Alkotmánybíróság a 8/1990.(IV.23.) AB határozatában az emberi méltósághoz való jogot minden ember veleszületett jogaként említi, azt az általános személyiségi jog egyik megfogalmazásnak tekinti. Az emberi méltóság mint a személyiségi jogok anyajoga sérelmét jelenti, ha egy adott személyt nem az önbecsülésének, az emberi érintkezési formák követelményeinek megfelelő elbánásban részesítik, ha emberi mivoltában megalázzák, vagy hátrányos helyzetbe hozzák.

[52] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a Ptk. 2:43. §-ának és 2:45. § (1)-(2) bekezdéseinek felhívásával a nevesített személyiségi jogok közül a becsületének és a jó hírnevének megsértését állította.

[53] Az Mt. 9. § (1) bekezdése értelmében a munkavállaló és a munkáltató személyiségi jogainak védelmére a Ptk. 2:42-54. §-át kell alkalmazni. A Ptk. 2:45. § (1) bekezdése szerint a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezésmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás.

[54] A jó hírnév, mint a Ptk. 2:43. § d) pontjában nevesített személyiségi jog megsértése pedig akkor valósul meg, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. A hírnév általában a személy értékeléséhez alapul szolgáló tényállítások valóságára vonatkozik. Egy személy hírnevét a személy társadalmi értékelésének befolyásolására alkalmas tényállítások, tény-és adatközlések határozzák meg (Ptk. 2:45. § (2) bekezdése).

[55] A két törvényi tényállás alapvető különbségét az adja, hogy a jóhírnév sértés kizárólag tényállítással, míg a becsületsértés már véleménynyilvánítással is megvalósítható, ezért az eljáró bíróságok helytállóan vizsgálták a felperes által kifogásolt szóbeli és írásbeli közlések tényleges tartalmát.

[56] A másodfokú bíróság helytállóan utalt arra, hogy nem mellőzhető a kifogásolt megjegyzések alapjogi szempontú vizsgálata, mert a perbeli esetben a felperes személyiségi jogai védelméhez fűződő joga ütközött az alperest képviselő igazgató véleménynyilvánításhoz való alkotmányos jogával.

[57] Az Alkotmánybíróság egy irányadónak tekintett határozatában elvi jelentőséggel rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes, vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a véleményszabadságnak. Egyrészt

valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne {7/2014. (III.7.) AB határozat, Indokolás [49]}.

[58] Következetes az ítélezési gyakorlat abban, hogy a véleménynyilvánítás szabadságához való jog nemcsak bizonyos felfogások vagy eszmék kifejtésének, hanem magának a véleménynyilvánításnak a lehetősége előtt nyit szabad utat. Ebből következik, hogy amennyiben a bíróság egy-egy kitételt véleményként értékel, nem vizsgálhatja annak érték- és valóságtartalmát. A bíróság a véleményként történő értékeléssel nem a kifejtett véleménnyel való egyetértését, vagy azzal való szembehelyezkedését fejezi ki, mert az nem a feladata.

[59] A közlések értékelésénél vizsgálándó szempontokat a PK. 12. számú állásfoglalás tartalmazza. Ennek megfelelően a közleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk alapján kell figyelembe venni, a közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra.

[60] A felperes által kifogásolt közlések a fentiek figyelembevételével voltak értékelhetőek.

[61] Az igazgató által a felperes nevének negatív kontextusban tartós „felemlgetése” az eljáró bíróságok helytálló megállapítása szerint nem lépte túl az értékítélet és véleménynyilvánítás szabadságát. Nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a felperessel fennállt konfliktushelyzet az alperes igazgatója részére – a felperesi jogviszony megszűnését követően is – állandó, tartós elfoglaltságot eredményezett, ezen ok miatt rendszeresen bírósági tárgyalásra kellett járnia, a tankerülettel kellett egyeztetni, így az igazgató negatív hangnemű megjegyzései nem elsősorban a felperesnek, hanem a kialakult konfliktushelyzetnek az eredményei. Önmagában a negatív értékítélet, esetleg a gúnyos hangnem használata nem eredményezhette a felperes becsületének megsértését sem. A peradatok nem támasztják alá olyan kifejezések használatát, amelyek a felperes személyét sértő, becsmérő tartalmúak voltak, az emberi méltóság megsértése pedig fel sem merülhetett, hiszen a felperes által állított közlések nem sértették emberi mivoltában. E körben tehát a felperes sérelemdíj iránti igénye megalapozatlan volt.

[62] Megalapozatlanul kifogásolta a felperes az igazgató tankerülethez írt leveleiben megfogalmazott véleményét is. A 2020. szeptember 21-én írt levélben az igazgató a felperes magatartásával kapcsolatban fogalmazott meg negatív véleményt amikor azt írta, hogy a felperes „pedagógushoz méltatlan magatartásával nagyon nehéz helyzetbe hozta az intézményt és diákjait”, „felesleges terhet rótt az amúgy is terhelt kollégákra”. A szöveget kontextusába értékelve megállapítható, hogy a sérelmezett közlést megelőzően az igazgató tényszerűen ismertette a döntéséhez vezető indokokat és ez alapján írta le személyes következtetéseit, amely nem haladta meg a véleménynyilvánítás alkotmányos kereteit. A jogerős ítélet helytállóan utalt arra, hogy a megfogalmazott vélemény elsősorban a kialakult helyzetet és nem a felperes személyét minősítették. A korábbi intézményvezető által az alperesi tankerületi központ részére írt két levélben megfogalmazott negatív kritika sem tartalmában, sem kifejezésmódjában nem haladta meg a vezető által elfoglalt véleménynyilvánítás szintjét, még ha azt a felperes negatív kritikaként is élte meg. A munkáltató és a munkavállaló viszonyában a kedvezőtlen véleménynyilvánítás, értékítélet önmagában akkor sem alapoz meg személyiségvédelmet, ha túlzó, vagy fokozott érzelmet tükröz. Nem a felperes szubjektív sértettség érzete mérlegelendő, hanem az, hogy a sérelmezett kijelentések egy kívülálló számára milyen jelentést hordoztak.

[63] A felperes által kiragadott és sérelmesnek ítélt mondatok a társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására nem voltak alkalmasak, ilyen hatást nem fejthettek ki.

[64] Mindezekre tekintettel a felperes felülvizsgálati kérelme megalapozatlan volt, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[65] Az igazgató által a felperes nevének negatív kontextusban tartós „felemlgetése” az eljáró bíróságok helytálló megállapítása szerint nem lépte túl az értékítélet és véleménynyilvánítás szabadságát.

[66] Önmagában a negatív értékítélet, esetleg a gúnyos hangnem használata nem eredményezhette a felperes becsületének megsértését sem.

Záró rész

[67] A felülvizsgálati kérelemben vitatott követelés 1 700 000 forint volt. A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, a felülvizsgálati eljárásban pervesztes lett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költsége viselésére, amelynek mértékét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

[68] A felperes munkavállalói költségkedvezményre való jogosultsága folytán az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése szerinti felülvizsgálati eljárás illetékét a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.

[69] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[70] E határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. április 29.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró